

Els germans Tripiana, a la porta del seu establiment
La barberia Tripiana és un discret però efectiu observatori de la vida que passa per la plaça Major

La plaça Major de Solsona
Bo i canviada per les noves formes de la vida moderna, la plaça segueix essent la plaça

Els germans Tripiana

Un home s'acaba d'afaitar i ara estira els músculs mentre espia pel vidre de la porta.

Es veu la plaça Major des d'aquí. I es controla la gent que hi passa.

De fet, Antolín Tripiana explica que tard o d'hora tothom acaba passant per la plaça Major. I això demostra que, a més de barberia, aquest establiment mig amagat al racó del bar Cantàbric, és un bon mirador.

Ara també Antolín i Mariano miren a través de la porta. I per explicar aquesta mirada cal dir que tot va començar a Lucainena de las Torres, poblet miner situat a la província d'Almería, on el farmacèutic Tripiana i la seva esposa criaven els seus nou fills.

Els fills grans del farmacèutic de Lucainena van estudiar carrera, però el quart —que es deia Eduardo— no va tenir-ne l'oportunitat.

Devia ser un sagal quan la mare va decidir que Eduardo fes companyia a un rellotger-barber veí per tal que no s'esgarriés pel poble. El

noi va aprendre l'ofici de barber i així que l'havia après, el poble s'havia quedat sense mines i la guerra havia esclatat a Espanya.

Lucainena de las Torres es va convertir en quelcom semblant a un desert, perquè acabada la guerra, tothom fugia per establir-se en un altre indret més pròsper. Molts miners van anar a parar a Súria, Sallent o Cardona. I d'altres habitants es van escampar per Sabadell, Barcelona i l'àrea metropolitana.

Amb disset anys, Eduardo Tripiana es va apuntar a la febre migratòria i va anar a recalar de dependent en una barberia de Barcelona, propietat d'un tal Mendialdúa.

A pesar que de jovenet havia patit reuma, Eduardo era un jove fort i amb empena, i sentia que es volia plantar pel seu compte. En acabat el servei militar, i després de fer un breu pas per una barberia manresana, va acceptar d'anar a la barberia que Marcel·lí Baraldès tenia a Solsona. Va fer tractes amb Baraldès i van acordar que l'amo li pagaria la despesa a la Fonda Pilar, que era de la seva propietat.

Posat entre d'altres dependents (com ara el

Clars i obscurs a la plaça Major

Les busques del rellotge de ca l'Ester hi posen hora

Vista de la plaça amb el Palau Episcopal al fons

Els cívics porxos són els palcos democràtics de la plaça de tots

Joan Riu que també plantaria barberia a la mateixa plaça) Eduardo va prosperar fins que al cap de tres anys l'amo va jubilar-se i ell es va quedar la barberia.

Era l'any 1.947, i qui sap si va ser llavors mateix quan el pintor Pau Grifell va pintar el rètol que encara hi ha sobre la porta de l'establiment i que no fa pas massa va retocar Joan Cuadrench –gendre d'Antolín–, amb una nova capa de pintura.

El fet és que Eduardo Tripiana es va plantar, amb els seus dependents i tot, i es va accentuar llavors un tret caracteorològic que no el va abandonar en tota la vida: era després i servidor. Obria les portes de la seva barberia a tots els andalusos que arribaven a Solsona en busca de feina. Ell els ajudava a endreçar papers, a trobar dispesa, a cercar treball. Els alimentava i els allotjava si feia falta. I tot ho feia a canvi de res. «Era feliç ajudant la gent», diu el seu germà Antolín, i no endevades el secretari municipal dels anys seixanta, senyor Torres, s'adreçava a Eduardo amb la qualificació de «cònsul d'Andalusia a Solsona». D'altres

el consideraven –conjuntament amb el Manolo, que tenia oberta botiga de queviures a la porta del Cantàbric– l'alcalde dels castellans, el pare dels immigrants.

L'any 1.948, Eduardo va portar a Solsona el més petit dels seus germans, l'Uldarico, que tenia 12 anys. Uldarico va ingressar al Seminari, però abans d'arribar a capellà es va enamorar i es va casar. Uldarico va viure a Sabadell i va exercir el magisteri fins que va morir d'un vessament cerebral, als 39 anys d'edat.

El 1.949, Eduardo va portar a Solsona el sisè dels seus germans, Antolín, que al poble nadiu seguia fent de barber tal com li havia ensenyat el mateix Eduardo. Antolín va agafar aquell tren que circulava durant tres dies i tres nits, i del qual un en baixava «tan brut com el carboner», i es va extasiar en veure la ciutat de Barcelona, perquè ell també complia un bell i llarg somni: el somni de l'emigrant. A Solsona, Antolín es va posar a treballar a la barberia del seu germà, junt amb un altre dependent i un parell més d'ajudants per als dies de fira.

A la barberia, Antolín Tripiana va desenvol-

Bon jugador d'escacs, Eduardo Tripià va participar en una partida simultània que va atraure mig poble
Un mestre de fora es va enfrontar amb jugadors locals com Jaume Serra 'l'hereu Miquel Pastor', Tamames, Eduardo Tripià, o el barber 'Valeri'. Entre els observadors de primera fila: el Fermí, que era cambrer, i el senyor Blesa, que va ser director del Banc Central. Espiant per la finestra veiem Remei Puig, entre d'altres

lupar les qualitats que manté intactes de la diplomàcia i la correcció. Ell, que és un barber de dicció agradabilíssima, no obre la boca més que en comptades ocasions, i quan l'obre és per revelar amb exquisida correcció el punt mig de totes les coses, que acaba esdevenint quasi sempre allò que vulgarment diem la veritat.

A la dècada dels 50, diu que hi havia a Solsona onze barberies, i de feina no en faltava, perquè fins i tot els treballadors s'afaitaven dues vegades per setmana i cada quinze dies tenien el costum de fer-se tallar els cabells.

En aquella època afaitar sortia a dues pessetes i un tall de cabells en costava tres i mitja.

Però essent-hi dos germans, la barberia Tripià no estava del tot formada, perquè faltava el Mariano, el vuitè dels germans, que s'havia quedat al poble fent el mateix ofici que Antolín li havia ensenyat. (Agafeu la cadena?).

O sigui que Mariano tenia ofici i ja només li calia córrer món a través de la Catalunya somniada. Va aterrar a Manresa, i va voltar per Vilafranca, i el 1.954 va entrar a treballar amb els seus dos altres germans a la barberia Tripià, i allí va desenvolupar el do de la cordialitat i l'atenció al client —que encara avui manté—. I així és com va anar tot fins que va arribar el 1.978. Aquell any Eduardo, l'alcalde dels castellans, el jugador acèrrim d'escacs, el pare de l'Eduard i el Josep Maria, va morir d'un atac de cor.

Lloses de sis cares

Surto de la barberia i ara sí que em deixo caure sobre les lloses més curioses de Solsona, que són les lloses de sis cares que descansen a la plaça de Palau. Com que sóc de família de constructors, sé el nom del paleta i l'edat en què les va posar. Sé, fins i tot, el nombre de rajoles que en un dia arribava a col·locar. I ho sé, també, perquè un pinxo xofer del bisbe Tarancón s'hi estava —anys ha— a comptar i a controlar aquell jove paleta. I ja se sap que la informació de palau brilla en els annals. Ja se sap, també, que el bisbe Tarancón era un bisbe molt poderós, tan geniüt com ben informat. I molt sever. I a pesar de tot això era valencià, i algun nebot (o cosí, què sè jo) havia de tenir que es digués Manolo i que fes anar de bòlit les beates i que fumés sense parar i que tingués temps d'estar-se a comptar les rajoles que el paleta Liceri, de vint anys, posava amb una traça difícil de superar.

No sé per què ara se m'acut que el *sereno* Felip (pare del Valentí Pujals) devia trepitjar també aquesta plaça per cantar les hores («las doce han dado. Nublado a plapos...»)... Potser perquè amb la figura d'un noctàmbul *sereno* aquesta placeta guanyava alguna engruna d'aquell encant de Renaixement italià que Josep Pla va concedir a aquesta plaça d'edifi-

Les rajoles de sis cares amenitzen l'italià regust de la plaça de Palau

El deliciós museu que avui tenim allotjat al Palau renova el somni de l'entesa institucional. En aquest indret trepitjat per bisbes, canonges, beneficiats i fidels de tota índole, avui s'hi respira una calma gens àulica i gens intrigant, i sí molt tolerant. A la vora podeu veure dos bisbes importants: l'un es Vicente Enrique Tarancón, que a Solsona i a Espanya va fer època; l'altre és Antoni Deig i Clotet, que marca el ritme de l'Església catalana (arxiu Resol)

cis finament conjuminats, de galants rajoles hexagonals i de rodona font precisa i mesurada.

Amb els anells a la mà, Tarancón va deixar el bisbat de Solsona per anar a ser —anys més tard— un heroi de la transició democràtica espanyola. I després d'ell van venir d'altres bisbes, i ara tenim Antoni Deig, que és fill de Navàs, i és bisbe (ell m'ho permetrà) casolà. I social: bisbe amb la gent. Bisbe que, finalment, fa sortir Solsona a la premsa. No perquè sigui poeta, sinó perquè vol país més lliure i, amb el país, Conferència Episcopal Catalana.

Pel Club de Jubilats, al Vall Calent, i per l'indret de cal Reig, hi ha un plaent passeig de parets catedralícies, grans i precises, que ben mirades no són sinó les parets de les postals de Solsona.

La nissaga dels Reig

El telèfon de cal Reig és el 48.00.00, i això és així. O sigui que fent-hi acudit, abans de cal Reig hi devia haver el caos o, com a mínim, la foscor. Ja és sabut que la saga dels Reig ha do-

nat llum al segle XX solsoní, però, a la fi, hi ha donat quelcom més que llum; hi ha donat poder fàctic i poder empresarial.

Si com a referència agafem l'últim plançó de la saga, aquest Josep Maria Reig D'Areny-Plandolit que ostenta la vice-presidència primera de la Caixa de Catalunya, haurem de recórrer al mot 'besavi' per referir el prohom que va posar el fil a l'agulla.

Josep Reig i Padullés, es deia el besavi que en el decurs dels penúltims anys del segle XIX va creure en el negoci de l'electricitat.

El vell Reig era un moliner, fill de Sorba, que s'havia establert al Molí del Pont, a Olius. Allí va fer de ferrer i va aconseguir d'ampliar la propietat comprant el Molí dels Cups. L'home va aprofitar els salts d'aigua i va dur la llum a Solsona.

Eren aquells, ai, els anys dels cacics, i això volia dir que el poble havia d'estar dividit, pendent sempre dels dos o tres que remenaven les cireres econòmiques i polítiques. O sigui que a Solsona qui no era de la Gruta progressista (cal Reig), era dels Moles dretans. I anar-hi anant.

Els Moles i els Reig estaven a costats o-